

vostí návratnosti těchto podnikatelských záměrů měřena míra rizika, kterou věřitelé i dlužníci podstupují, pokud na realizaci FVE získávají finanční prostředky formou úvěrů. Jinými slovy, jak věřitelé, tak i dlužníci (coby investoři FVE) mohli podstupovat větší míru rizika, než je obvyklé. Retroaktivní zásah zákonodárce v podobě následného a v době úvěrování investice nepředvídatelného zavedení odvodu pak mohl provozovatelům FVE působit velké obtíže a zejména další výdaje spojené s dluhovou službou, pokud patřili k těm, kteří financovali výstavbu FVE z cizích zdrojů. To je i případ žalobkyně ve druhém rozsudku.

Patentovatelnost lidské DNA

Filip Horák

Soud	Supreme Court of the United States
Sp. zn.	ASSOCIATION FOR MOLECULAR PATHOLOGY ET AL. v. MYRIAD GENETICS, INC., ET AL 569 U. S. _ (2013)
Datum	13. 6. 2013
Dostupnost	http://www.supremecourt.gov/opinions/12pdf/12-398_1b7d.pdf

Právní věta

A naturally occurring DNA segment is a product of nature and not patent eligible merely because it has been isolated, but cDNA is patent eligible because it is not naturally occurring.

Přirozeně se vyskytující část DNA je dílo přírody a není patentovatelná jen proto, že byla izolována. cDNA ale patentována být může, jelikož není přírodního původu.

Anotace

Nejvyšší soud USA vydal 13. června 2013 průlomové rozhodnutí ve věci patentovatelnosti lidské DNA. Společnost Myriad Genetics v rámci výzkumu dokázala identifikovat a separovat geny, výrazně zvyšující riziko zhoubného nádorového onemocnění (BRCA1 a BRCA2), u amerického Patentového a známkového úřadu si pak nechala zaregistrovat celkem sedm patentů. Tři z nich se staly předmětem soudního přezkoumávání, District Court v prvostupňovém rozhodnutí tyto patenty prohlásil za neplatné, Federal Circuit Court naopak dovedl, že patenty nejsou v rozporu se zákonem a spor se tak dostal až k vrcholu soudní soustavy v USA.

Nejvyšší soud pak jednomyslně rozhodl, že DNA získaná z lidského těla nemůže být předmětem patentu, jelikož se jedná o přírodní výtvar, na jehož povaze pouhá laboratorní separace nic nemění. Na druhou stranu soud přímo ve výroku uznal, že uměle vytvořenou DNA (tzv. cDNA) patentovat lze, protože se nejedná o v přírodě běžně se vyskytující látku. Co se týče zákazu patentování lidské DNA, opřel soud svou argumentaci o výjimku v § 101 Patentového zákona, která stanoví, že „přírodní zákony a jevy a abstraktní nápady jsou základní prostředky vědecké práce“ („*laws of nature, natural phenomena, and abstract ideas are basic tools of scientific and technological*

work“), a tudíž nemohou být patentovány. Nicméně ani tento zákaz není neomezený a patent lze udělit v případě „nové a užitečné skladby věci“ („*new and useful composition of matter*“), což byl hlavní argument společnosti Myriad Genetics.

Soud shledal, že výše uvedený argument Myriad Genetics v této záležitosti neobstojí, protože ačkoliv se jedná o objev důležitý a užitečný, společnost nevytvořila ani nezměnila genetické informace genech BRCA1 a BRCA2 a tak se nemůže jednat o novou skladbu věci. Poslední argument Myriad Genetics poukazoval na dosavadní praxi Patentového a známkového úřadu, který patenty týkající se genů běžně uděloval.

Co se týče patentovatelnosti cDNA (complementary DNA), soud rozhodl, že ač se složením jedná o identickou látku jako DNA, v procesu jejího vytváření výzkumník z genu odstraňuje určitou látku, vytváří tak látku novou, v přírodě běžně se nevyskytující. Tento ve své podstatě rozpor vedl soudce Scaliu k připojení krátkého concurring opinion, ve kterém prohlásil, že s rozsudkem nemůže souhlasit v části, kde se detailně popisují procesy molekulární biologie (část I A), neb mu jeho znalosti tento popis nedovolují potvrdit a vyjadřuje názor, že lepší volbou by bylo tuto pasáž nahradit strohou formulací, obsaženou ve výroku. Soud pak v posledním bodě výroku zdůraznil, že tímto rozsudkem není dotčena možnost patentování dalších vyplývajících postupů plynoucích z objevů výše uvedených genů, stejně jako DNA, ve jejímž složení bylo změněn např. uspořádání nukleotidů.

Jak bylo již naznačeno, soud se v části I A poměrně detailně věnuje popisu technické stránky věci, tedy popisuje složení a fungování DNA, rovněž zmiňuje proces tvorby cDNA a už zde upozorňuje na to, že metody a postupy užití Myriad Genetics jsou ve výzkumu všeobecně známé a běžně používané („*Scientists can, however, extract DNA from cells using well known laboratory methods.*“ str. 3 rozhodnutí) Zatímco tato část je obecně popisná, v části I B konkretizuje soud výzkumný postup a výsledky dosažené společností Myriad Genetics, včetně hrubého popisu udělených sporných patentů. Následně I C je věnována právním důsledkům, kde soud upozorňuje že žalovaná společnost bránila na základě patentů právě běžně prováděnému genetickému testování („*But isolation is necessary to conduct genetic testing, and Myriad was not the only entity to offer BRCA testing after it discovered the genes.*“ str. 7 rozhodnutí) Právě tento postup vedl později k vyvolání soudního sporu, který je v této kapitole rovněž rekapitulován.

Část II A a následující jsou věnovány právnímu posouzení věci, které jsme nastínili již výše. Soud zdůraznil, že hranice, kdy patent podporuje tvořivost, vynálezy a objevy, a kdy brání výměně informací, je velmi tenká. Soud však opakuje, že v tomto případě nedošlo k vytvoření něčeho neznámého či nového a odmítá tak poukaz Myriad Genetics na předchozí rozhodnutí, sporné patenty tak prohlašuje za neplatné. („*In this case, by contrast, Myriad did not create anything. To be sure, it found an important and useful gene, but separating that*

gene from its surrounding genetic material is not an act of invention.“ str. 12 rozhodnutí.) Soud pak nepřisvědčil námitce žalobců („They nevertheless argue that cDNA is not patent eligible because “[t]he nucleotide sequence of cDNA is dictated by nature, not by the lab technician.” *Id.*, at 51. That may be so, but the lab technician unquestionably creates something new when cDNA is made.“ strana 17 rozhodnutí) a potvrdil možnost udělení patentu pro cDNA. V části III pak soud považoval za důležité výslovně zmínit, jaké důsledky toto rozhodnutí nemá.

Dá se říci, že pro biotechnologický průmysl přináší rozsudek důležitou zprávu, že v budoucnu je lepší pracovat s cDNA, což se ale v praxi už nějakou dobu i děje. Z tohoto pohledu se pro velké hráče na poli biotechnologií nic zásadního nemění, jelikož postupy, které byly předmětem přezkumu, se týkají spíše menších společností a patentů před vypršením doby ochrany. Nicméně se jedná o další zajímavý příspěvek do debaty, ve které se promítá více normativních prvků, než pouze právo, v tomto ohledu můžeme odkázat třeba na rozsudek SDEU C-34/10 ve věci průmyslového a komerčního využití lidského embrya.

Odkaz není zločin? Embedding, užití díla a trestný čin porušování autorského práva

Matěj Myška

Soud	Nejvyšší soud ČR
Sp. zn.	8 Tdo 137/2013
Datum	27. 2. 2013
Dostupnost	www.nsoud.cz

Právní věta

Nejvyšší soud se z uvedených důvodů plně ztotožnil se závěrem odvolacího soudu vycházejícím z uvedeného odborného názoru, že i v projednávané věci se jednalo o zásah do výlučného autorského práva ve výroku uvedených nositelů těchto práv, neboť mladistvý využitím povahy a funkce tzv. „linku“, umožnil komukoli, kdo si otevřel tyto jeho WWW stránky, aby měl k uvedeným autorským dílům přístup na místě a v čase podle vlastní volby (ve smyslu § 18 odst. 2 aut. zák.), a to zcela nezávisle na vlastnictví či užívání rozmnoženiny díla, kterou tak zpřístupnil tzv. embedded linkem. veřejnosti konkrétně u 2470 jmenovaných filmových děl. Takový způsob užití díla je jeho užitím, ke kterému je zásadně nutný souhlas majitele autorského práva k zpřístupnění dílu.

Anotace

Ve svém usnesení se Nejvyšší soud zabýval v mediálně známé „kauze libereckého piráta“ otázkou trestní odpovědnosti za neoprávněné užití díla jeho „embeddování“ na webovou stránku.

Mladistvý provozoval pod dobu deseti měsíců rok webové stránky, na kterých shromažďoval a zveřejňoval

tzv. „embedded linky“, které umožňovaly návštěvníkům jím provozovaných stránek shlédnout nejméně 2470 audiovizuálních děl a to bez souhlasu nositelů majitelů autorských práv. Mladistvý byl na nelegálnost svého jednání upozorněn zájmovým sdružením – Českou protipirátskou unií. Následně ukončil činnost původní webové stránky a založil stránku novou, fungující na obdobném principu. Za toto jednání byl v následném trestním řízení Okresním soudem v Liberci v Liberci (7 Tm 13/2011) uznán vinným spácháním provinění porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a právem k databázi dle § 270 trestního zákoníku (dále jen „TrZ“). Proti odsuzujícímu rozsudku podal mladistvý odvolání ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem-pobočka v Liberci (31 Tmo 5/2012) (dále jen „KS“). Tento se ovšem ztotožnil se závěry soudu první instance. Včasně podaným dovoláním pak mladistvý brojil proti rozsudku odvolacího soudu s tím, že se jednání, kterému bylo kladeno za vinu, nedopustil, a tedy nenaplnil znaky skutkové podstaty tohoto provinění. Jednání mladistvého tak zejména dle mladistvého nenaplnělo pojem „sdělování díla“ ve smyslu § 18 autorského zákona (dále jen „AutZ“) a tím pádem nebyl naplněn znak trestného činu dle blanketního § 270 TrZ. Na provozované stránky totiž mladistvý neumístil audiovizuální dílo jako takové, ale pouze odkaz na něj, což nepředstavuje užití díla v autorskoprávním slova smyslu. Mladistvý dále uvedl, že opačný názor by mohl vést k absurdním analogickým závěrům typu, že sdělení třetí osobě o tom, že je večer promítáno audiovizuální dílo, je taktéž užití díla a tedy jednání vyžadující souhlas držitele autorských práv. Tuto argumentaci ovšem Nejvyšší soud odmítl a odkázal se na názory soudu první a druhé instance. Inline linking, nebo také embedded linking, tak umožňuje blíže neurčenému okruhu osob shlédnout konkrétní autorské dílo, aniž by konkrétní uživatel musel vůbec navštívit (resp. přecházet) na původní stránku, kde je samotné dílo umístěno.) Embeddingem tak mladistvý ve smyslu § 18 odst. 2 AutZ zpřístupnil vyjmenovaná audiovizuální díla veřejnosti způsobem, že kdokoli může mít k němu přístup na místě a v čase podle své vlastní volby, což je jednání, ke kterému je třeba souhlas držitele autorských práv. Tímto mladistvý nedisponoval a díla tak užil neoprávněně a naplnil tak znak „neoprávněně zasáhl do zákonem chráněných práv k autorskému právu“ skutkové podstaty přečinu dle § 270 TrZ. Poměrně nejasná a diskutabilní je v této části usnesení použitá formulace Nejvyššího soudu, že „protiprávní činnost mladistvého spočívala v tom, že neoprávněně umožnil užití konkrétních filmů (rozuměj zhlédnutí)...“ Otázkou zůstává, jestli tento názor chápat tak, že je nutno samotnou konzumaci díla považovat za jeho užití v autorskoprávním smyslu.

Naplněn pak byl, dle názoru Nejvyššího soudu, i znak „nikoliv nepatrného“ zásahu, a to zejména z důvodu déletrvajícího a opakovaného zásahu a velkého počtu zásahů (ve smyslu zásady autorskoprávní neodvislosti užití autorského díla). Rozsah porušených práv pak ani nebyl ovlivněn faktem, že se jednalo o mladistvého, kterému bylo v době ukončení činu 16 let. Nízký věk